МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

КЕЙС ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

з дисципліни
«Українська мова (професійного спрямування)»

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри української мови
протокол № 1 від «28» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри

_____ Микола ЗАВЕРЮЩЕНКО

Харків – 2026

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

1. Оформити заяву на ім’я декана факультету.
2. Оформити автобіографію.
3. Оформити резюме.
4. Оформити пояснювальну записку на ім’я декана.
5. Перекласти фаховий текст українською мовою.
6. Перекласти фахові терміни українською мовою.
7. Пояснити значення грецьких і латинських терміноелементів: мега-, супер-, хроно-, цикло-, синхро-, де- (дез-), ре-, пост-, екс-, мікро-, полі-, моно-.
8. Скласти текст анотації до поданого тексту.
9. Оформити бібліографічний опис поданої статті.
10. Скласти питальний, називний і тезовий види планів до поданих текстів.
11. Перекласти назви процесів і результатів дії українською мовою.
12. Відредагувати фахові дієприкметники.
13. Відредагувати подані тексти.
14. Визначити структуру поданих фахових термінів.
15. Визначити походження фахових термінів.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Літературна мова має такі ознаки:
A. стандартність, узагальненість, поліфункціональність;
B. наддіалектність, логічність, унормованість;
C. унормованість, точність, стандартність;
D. поліфункціональність, унормованість, стандартність.

2. Мовні ознаки наукового стилю – це...
A. наявність термінів, епітетів, схем;
B. наявність символів, таблиць, метафор;
C. наявність термінів, еліпсів, схем;
D. наявність символів, таблиць, термінів.

3. Загальні ознаки наукового стилю такі:
A. предметність, комунікативність, узагальненість;
B. об'єктивність, монологічність, актуальність;
C. логічність, конструктивність, аргументованість;
D. узагальненість, предметність, точність.

4. Терміноелемент – це:
A. дефініція;
B. елементарна частинка;
C. частина терміна;
D. терміносистема.

5. Термін має позначати:

A. лише одне поняття;
B. кілька понять;
C. узагальнене поняття.

6. Головним поняттям у термінознавстві є:

A. термін;
B. терміноелемент;
C. термінологія.

7. Термін має бути…

A. науковим, однозначним і мати низку синонімів;
B. точним, мотивованим і однозначним;
C. технічним, точним і багатозначним.
D. науковим, технічним і мотивованим.

8. Своєрідна сфера існування терміна називається:

A. термінологія;
C. термінографія;
B. термінологічне поле.

9. Запозичення терміноелементів з класичних мов – це запозичення з:

A. латинської та арабської;
B. грецької та української;
C. грецької та латинської;
D. російської та французької.

10. Сукупність термінів, що обслуговують певну сферу знань, називають:

A. термінологія;
B. термінологічне поле;
C. термінографія;
Д. лінгвістика.

11. Гібродотермін – це слово, утворене:

A. за допомогою суфіксів і префіксів;
B. з компонентів різного походження;
C. поєднанням символів і слів.

12. 30-ті роки XX століття – період, коли розпочинається:

A. «золоте десятиріччя» розвитку української наукової термінології;
B. становлення термінології як наукової дисципліни;
C. створення Академії Наук України.

13. Процес переходу терміна до стану загальновживаної лексики – це:

A. термінологізація;
B. детермінологізація;
C. стандартизація.

14. Дефініція – це:

A. визначення поняття;
B. ознака поняття;
C. функція терміна.

15. Процес переходу лексичної одиниці зі стану нетерміна до стану терміна називають:

A. термінологізація;
B. детермінологізація;
C. стандартизація;
Д. асиміляція.

16. «Золотим десятиріччям» розвитку української термінології називають:

A. 20-ті роки XX ст.;
B. 60-ті роки XIX ст.;
C. 90-ті роки XX ст.

17. Укажіть структуру терміна «макроекономіка»:

A. простий;
B. похідний;
C. складний.

18. Укажіть за структурою термін «суспільно-економічна формація»:

A. простий;
B. складний;
C. словосполучення.

19. Терміноелемент «синхро» має значення:

A. одночасний;
B. послідовний;
C. часовий.

20. Терміноелемент «кінема» має значення:

A. спокій;
B. рух;
C. далеко.

21. Укажіть структуру терміна «розрахунок»:

A. простий;
B. похідний;
C. складний.

22. Терміноелемент «геліо» має значення:

A. земний;
B. космічний;
C. сонячний;
Д. повітряний.

23. Наука про теорію та практику укладання словників називається:

A. лексикологія;
B. лексикографія;
C. лінгвістика.

24. Відповідники неоднозначного слова називаються:

A. варіантними;
B. абсолютними еквівалентами;
C. безеквівалентними;
D. діалектними.

25. Словники, які пояснюють усі типи слів, їх граматичні та стилістичні ознаки, називаються:

A. перекладні;
B. лінгвістичні;
C. енциклопедичні;
D. термінологічні.

26. Лексикографія - це:

A. наука про мову;
B. теорія і практика укладання словників;
C. розділ граматики, що вивчає будову слова;
D. наука, що вивчає терміни.

27. Слово або мовний зворот, утворені для позначення нового поняття, - це:

A. неологізм;
B. архаїзм;
C. інтернаціоналізм;
D. регіоналізм.

28. Додавання слова - лексична трансформація, внаслідок якої:

A. лексичні елементи міняють місцями;
B. слово з більш вузьким значенням у мові оригіналу замінюють на слово з більш широким значенням у мові перекладу;
C. слово однієї частини мови замінюють на слово іншої частини мови;
вводять в переклад лексичні елементи, що відсутні в мові оригіналу.

29. Слова в різних мовах, схожі за звучанням і зовнішньою формою, але різні за значенням, називають:

A. пароніми;
B. «хибні друзі» перекладача;
C. безеквівалентні лексичні одиниці;
D. перекладні відповідники.

30. Словники, які описують світ, пояснюють явища, поняття, дають біографічні довідки про видатних людей тощо, називаються:

A. етимологічні;
B. енциклопедичні;
C. тлумачні;
D. лінгвістичні.

31. Практика володіння двома мовами у рамках однієї державної або соціальної спільноти називається:

A. мовна інтерференція;
B. мовний пуризм;
C. білінгвізм;
D. регіоналізм.

32. Одиниці, що не мають відповідників у мові перекладу, називають:

A. безеквівалентні;
B. варіантні;
C. абсолютні еквіваленти;

D. багатоеквівалентні.

33. Походження слів розкривається в словниках:

A. етимологічних;
B. орфоепічних;
C. тлумачних;
D. історичних.

34. Перекладання – це:

A. невербальні засоби подолання лінгвістичного бар'єру;
B. різновид чужої мови;
C. вид мовного посередництва;
D. уміння спілкуватися.

35. Оберіть та вставте в речення правильний варіант:

*Петренко Галина Іванівна навчалася в ПТУ за *** секретар-референт.*

A. посадою;
B. спеціальністю;
C. кваліфікацією;
D. роботою.

36. Оберіть та вставте в речення правильний варіант:

*Під час навчання досконало *** правилами оформлення документації.*

A. вивчилася;
B. оволоділа;
C. виконала;
D. зробила.

37. Оберіть та вставте в речення правильний варіант:

*Оволодіти правилами оформлення документації ******.*

A. відповідно до державних стандартів;
B. згідно до госстандартів;
C. у відповідності до госстандартів;
D. завдяки державним стандартам.

38. Оберіть та вставте в речення правильний варіант:

*Брати активну участь у культурно-масових ********

A. засобах;
B. заходах;
C. довіренностях;
D. мірoприємствах.

39. Оберіть та вставте в речення правильний варіант:

*Перше місце на міській Олімпіаді з української мови ******* студентка ІІІ курсу НТУ «ХПІ».*

A. зайнялася;
B. заволоділа;
C. посіла;
D. обіймав.

ПИТАННЯ ДЛЯ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛІВ
з навчальної дисципліни
«Українська мова (професійного спрямування)»

Контрольна робота №1

1. Поняття «національна мова». Українська літературна мова, її ознаки (унормованість, наддіалектність, усна й письмова форми, стандартність, поліфункціональність, стилістична диференціація).
2. Мовне законодавство в Україні. Особливості мовної політики в Україні.
3. Система стилів української літературної мови.
4. Науковий стиль мови (призначення, сфера застосування, ознаки, мовні засоби, підстилі). Види наукових праць. Особливості наукового тексту. Стандартні звороти наукового стилю.
5. План як структурний елемент наукового дослідження. Види планів, правила їх складання.
6. Реферування наукового джерела. Структура й види рефератів. Правила реферування наукової інформації.
7. Оформлення інших видів наукових праць (стаття, тези, рецензія). Структура курсових і дипломних робіт.
8. Конспектування наукової інформації. Види конспектів. Правила конспектування лекцій і наукових праць. Вимоги до конспектів.
9. Анотування наукового джерела. Види анотацій. Правила анотування.
10. Оформлення бібліографічного опису наукової праці.
11. Оформлення цитат і посилань (покликань). Розділові знаки в реченнях із цитатами.
12. Офіційно-діловий стиль мови: призначення, сфера застосування, ознаки, мовні засоби, підстилі.
13. Класифікація документів. Вимоги до укладання документів. Мовні кліше офіційно-ділового стилю.
14. Національний стандарт України (ДСТУ 4163–2003. Державна уніфікована система документації). Правила оформлення основних реквізитів.
15. Основні поняття діловодства (документ, реквізит, формуляр, бланк).
16. Заява (визначення, реквізити, вимоги до оформлення).
17. Резюме (визначення, реквізити, вимоги до оформлення).
18. Автобіографія (визначення, реквізити, вимоги до оформлення).
19. Пояснювальна записка (визначення, реквізити, вимоги до оформлення).
20. Правила звертання до посадових осіб (утворення імен по батькові, відмінювання прізвищ, правила відтворення запозичених прізвищ, кличний відмінок іменників).
21. Формування мовної особистості фахівця за умов білінгвізму. Причини мовної інтерференції. Суржик.
22. Культура мовлення як один із критеріїв професійної майстерності працівника. Ознаки культури мовлення. Причини недостатнього рівня культури мовлення фахівця, шляхи її підвищення.

23. Мовна норма. Типи норм (графічні, орфоепічні, акцентологічні, лексичні, орфографічні, словотвірні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні, пунктуаційні).

Контрольна робота №2

1. Термінознавство як наука. Зв'язки термінознавства з іншими науковими дисциплінами.
2. Термін, його ознаки та функції. Поняття «дефініція». Види термінів (загальнонаукові, міжгалузеві, вузькоспеціальні).
3. Поняття «терміноелемент». Структурні типи термінів (прості, складні, складені ін.).
4. Вимоги до терміна. Формування термінологічної бази фахівця (математичні, фізичні, хімічні, загальнотехнічні терміни; економічні терміни; терміни обчислювальної техніки; терміни обраного фаху).
5. Термін та інші мовні засоби вираження спеціальних понять: номенклатурні назви і професіоналізми.
6. Способи творення термінів за рахунок використання внутрішніх ресурсів української мови. Поняття «термінологізація», «транстермінологізація».
7. Запозичення: ставлення до них, види, доречне їх застосування. Інтернаціоналізми. Національне та інтернаціональне в термінотворчому процесі. Значення найпоширеніших греко-латинських терміноелементів.
8. Правопис термінів іншомовного походження.
9. Скорочування складних і складених термінів у науковому тексті, вимоги до їх творення та правопису.
10. Поняття «термінологія» і «терміносистема», спільне й відмінне.
11. Стандартизація термінів. Державні стандарти України.
12. Мовна та наукова картини світу.
13. Сучасна українська термінологія: історія, стан, проблеми, перспективи. Видатні термінознавці України.
14. Міжкультурна комунікація фахівця, її завдання. Поняття «перекладання» і «переклад».
15. Види перекладання: за способом виконання (людське, машинне, комбіноване); за формою презентації (усне й письмове); за ступенем повноти передання інформації (повне, реферативне, анотаційне); за жанрово-стилістичними особливостями (ділове, публіцистичне, розмовне та ін.); за метою перекладання (спеціальне, або технічне; художнє). Види усного перекладання: переваги й недоліки.
16. Комп'ютерне перекладання тексту: типи й причини помилок.
17. Типи еквівалентності. Перекладання різних типів лексичних одиниць. Лексичні (термінологічні) паралелі. Приклади «хибних друзів перекладача».
18. Способи перекладання (транскодування, калькування, описове перекладання).
19. Перекладацькі трансформації.

20. Лексикографія як наука про укладання словників. Типи лексикографічних праць. Структура словникової статті. Електронні словники.
21. Термінографія. Види термінологічних словників. Принципи укладання термінологічних словників. Проблеми використання словників на сучасному етапі розвитку української мови. Значення словників у професійній діяльності фахівця.
22. Особливості творення й уживання назв осіб за родом діяльності (професією, посадою, званням), назв знарядь праці, пристроїв, деталей.
23. Правила перекладання термінів. Основні помилки під час перекладання термінів. Редагування науково-технічних текстів.
24. Особливості вживання дієприкметників у науковому стилі.
25. Перекладання назв процесових понять і наслідків дій.
26. Труднощі вживання термінів-іменників (родовий відмінок іменників чоловічого роду однини).
27. Правила використання числівників у мовленні фахівця.
28. Помилки у змісті й будові висловлювань (порядок слів; активні й пасивні конструкції; особливості керування в українській мові; правила застосування українських прийменників).
29. Прикметники й займенники в наукових і ділових текстах.
30. Особливості використання дієслівних форм у мовленні фахівця. Способи вираження наказу.

Укладач: доцент Оксана КРИМЕЦЬ

З**авідувач кафедри:** доцент Микола ЗАВЕРЮЩЕНКО